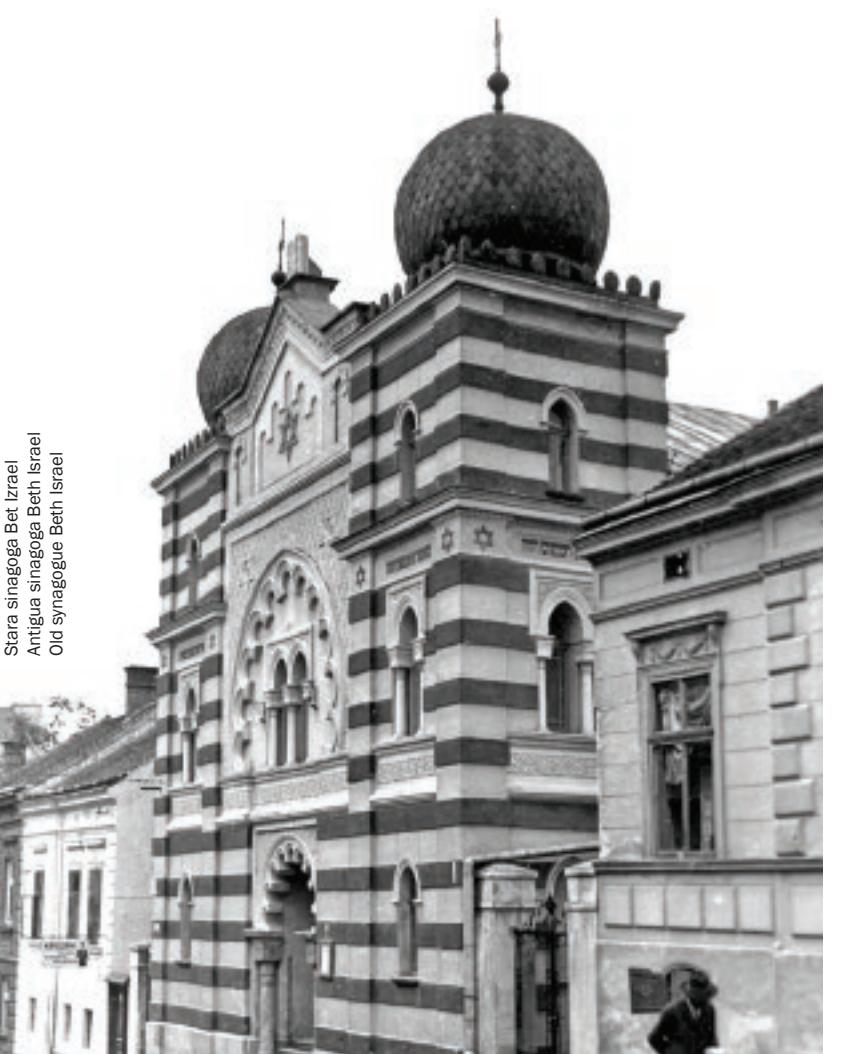

RUTAS CERVANTES

SEFARDSKI BEOGRAD BELGRADO SEFARDÍ SEPHARDIC BELGRADE

Stara sinagoga Bet Izrael
Antigua sinagoga Beth Israel

BESPLATNI VODIČ SA MAPOM
PLANO-GUÍA GRATUITO
FREE MAP & GUIDE

RUTAS CERVANTES

„Beograd je glavni grad Srbije i u tom gradu živi, prema zvaničnim podacima iz 1900. godine, 3.357 sefardskih Jevreja“

(Pulido, Anhel: Španci bez domovine i sefardska rasa, Madrid, 1905)

“Belgrado es la capital de Serbia y habitan en esa ciudad, según el contar oficial del año 1900, 3.357 judíos sefardim”

(Pulido, Ángel: Españoles sin patria y la raza sefardi, Madrid, 1905)

“According to 1900 census, Belgrade, the capital of Serbia, was home to 3.357 Sephardim”

(Pulido, Ángel: Spaniards without a Country and the Sephardic Race, Madrid, 1905)

Počev od XVI veka u Beograd dolaze Sefardi, Jevreji poreklom iz Španije, odakle su proterani 1492. godine. Od svog doseganja, pa sve do progroma u Drugom svetskom ratu, održavali su u potrebi Jevrejsko-španski jezik. Institut Servantes u Beogradu saštavio je ovu mapu, kao i prateće veb stranicu, kako bi se sačuvalo sećanje na njih na osnovu „trgovke“ koju ostavili širom grada.

Desde el siglo XVI, llegaron a la ciudad de Belgrado comunidades de judíos de España, los sefardíes, tras su expulsión del país en 1492. Aquí se instalaron desde entonces conservando el uso del judeoespañol hasta su ocaso en la Segunda Guerra Mundial. El Instituto Cervantes de Belgrado ha elaborado este mapa de lugares y una página web rescatando su memoria a través de sus ‘huellas’ en la ciudad.

Sephardim, Jews hailing from Spain, first arrived in Belgrade in the 16th century, after their banishment from the Iberian Peninsula in 1492. Between their arrival in the Balkans and Holocaust of World War II, the community had kept the Judeo-Spanish language alive. Institute Cervantes in Belgrade has created this map and launched the accompanying website in memory of them and their cultural impact on the city.

Institut Servantes u Beogradu
Cikla Ljubina 19, Beograd • Tel: +381 11 3034 182
www.rutascervantes.es

Luis Garsia Montero, direktor Instituto Servantes

Raquel de la Torre, directora de Relaciones Públicas Instituto Servantes

Drazen Marić, Španac Anhel, director Instituto Servantes u Beogradu

Enrike Kamaco Garsia, nekadašnji direktor Instituto Servantes u Beogradu, autor istraživanja „Servantesove sefardske rute“

David R. Olivares, autor koncepta, tekstova i fotografija brošure

Ivana Jovanović Arsić, koordinacija projekta „Servantesove sefardske rute“

Vuk Popadić, dizajn brošure

Zahvaljujemo se Jevrejskom istorijskom muzeju i Muzeju grada Beograda na ustupljenim fotografijama starog Beograda.

Zahvaljujemo se Turističkoj organizaciji Beograda na distribuciji ove brošure.

© Instituto Cervantes 2021

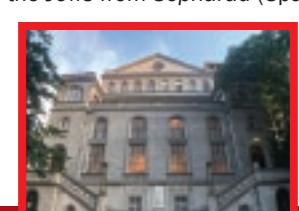
1 INSTITUT SERVANTES INSTITUTO CERVANTES INSTITUTO CERVANTES

Cikla Ljubina 19

Smešten u srcu Beograda, Institut Servantes je iniciator ove rute i nalazi se na idealnoj lokaciji za početak putovanja kroz Beograd trgovima Jevreja poreklom iz Sefarada (Španije).

Situado en el corazón de Belgrado, ha sido el promotor de esta ruta y cuenta con una ubicación privilegiada para iniciar el camino por el Belgrado de la comunidad judía con raíces en Sefarad (España).

Set in the very heart of Belgrade, Instituto Cervantes has inspired this tour and will also make the perfect location for you to embark on a journey along the trail of the Jews from Sepharad (Spain).

2 SINAGOGA SUKAT ŠALOM SINAGOGA SUKAT SHALOM SUKKAT SHALOM SYNAGOGUE

Maršala Birjuzova 19

Izgradila ju je aškenaska zajednica, danas je jedina aktivna sinagoga u glavnom gradu Srbije. Osnovljena tokom nacističke okupacije Beograda (1941-1944), nakon rata povratila je svoju religioznu funkciju.

Construida por la comunidad asquenazi, es la única sinagoga en activo en la capital serbia. Fue profanada durante la ocupación nazi de Belgrado (1941-1944). Al terminar se recuperó como lugar de culto.

Constructed by the Ashkenazi community of Belgrade, it is the only remaining active Jewish synagogue in the city; under Nazi occupation of Belgrade (1941-1944), the synagogue had been desecrated, but after the war it was re-established as a place of worship.

3 KUĆA JAKOVA ČELEBONOVIĆA CASA DE JAKOV CELEBONOVIC THE HOME OF JAKOV CELEBONOVIC

Vuka Karadžića 18

Izgrađena je izmedu 1927. i 1929. godine za čuvenu sefardsku porodicu advokata Jakova Čelebonovića. Od 1950. godine je sedište Muzeja primenjene umetnosti u Beogradu.

Fue construida entre los años 1927 y 1929 para la célebre familia sefardí del abogado Jakov Čelebonović. Desde 1950 es la sede del Museo de Artes Aplicadas de Belgrado.

Built between 1927 and 1929 for the notable Sephardic family of a lawyer Jakov Čelebonović, it has hosted the Belgrade Museum of Applied Arts since 1950.

4 ROBNI MAGAZIN GRANDES ALMACENES THE DEPARTMENT STORE

Kralja Petra 16

Ova zgrada je iz 1907. godine, danas kafeterija, najrepresentativniji je primer beogradskog Art Nuova. Bila je prva robna kuća u gradu. Njen vlasnik, kao i arhitekt, bili su Sefardi.

Este edificio de 1907, actualmente un café, es el más representativo del Art Nouveau de Belgrado y albergó el primer centro comercial de la ciudad. Su dueño y su arquitecto eran sefardíes.

Built in 1907, today it hosts a café. Likely the best-preserved Art Nouveau building in Belgrade, it was the first department store in the city. Both the owner and the architect were of Sephardic origin.

5 KUĆA ARONA LEVIJA CASA DE ARON LEVI THE HOME OF ARON LEVI

Kralja Petra 39

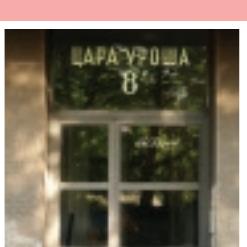
Smeštena u jednoj od najvažnijih ulica za jevrejsku zajednicu u moderno doba, izgrađena je 1907. godine za trgovca sefardskog porekla, Arona Leviju, istaknutu ličnost tadašnjeg srpskog društva.

Ubicada en una de las calles más emblemáticas de la comunidad judía, fue construida en 1907 para el empresario de origen sefardí Aron Levi, figura destacada de la sociedad serbia de la época.

Located in the street central to the modern-era Jewish community, it was built in 1907 on commission of Aron Levi, a Sephardic tradesman, and a prominent person in the then Serbian society.

© Instituto Cervantes 2021

6 ŠTAMPARIJA PROSVETA IMPRENTA PROSVETA PROSVETA PRINTING HOUSE

Kralja Uroša 8

Krajem XIX veka na ovoj adresi se nalazila Prosveta, jedna od štamparija koja je štampala „El Amigo del Pueblo“, prvo sefardsko glasilo u Beogradu, štampano hebrejskim slovima (rashi).

En esta dirección se ubicaba, a finales del siglo XIX, Prosveta, una de las imprentas en las que se editó “El Amigo del Pueblo”, el primer periódico sefardí de Belgrado, impreso en caracteres hebreos (rashi).

In the late 19th century, this was the location of Prosveta, one of the printing houses that produced copies of “El Amigo del Pueblo”, the first Sephardic newspaper printed in the Hebrew alphabet (rashi).

7 BET ISRAEL BETH ISRAEL BETH ISRAEL

Cara Uroša 20

Bila je ovo jedna od najvažnijih beogradskih sinagogi. Izgrađena 1907, uništena je za vreme Drugog svetskog rata. Godine 1950. na njenom mestu sagradena je Galerija fresaka.

Fue una de las sinagogas más importantes de Belgrado. Construida en 1907, fue destruida durante la Segunda Guerra Mundial. En 1950 se construyó en su solar la Galería de los Frescos.

This was the location of one of the most prominent Belgrade synagogues. Built in 1907, it was destroyed during World War II. The Gallery of Frescoes was built at the location in 1950.

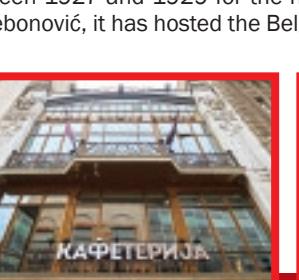
8 KUĆA PORODICE AMAR CASA DE LOS AMAR THE HOME OF AMAR FAMILY

Gospodar Jevremova 12

Prekoputa Bajrakli džamije nalazi se kuća porodice Amar koja nosi ime po sefardskom Jevremiju, Avramu Amaru, zvanom „Gluvi“, jednom od najznačajnijih beogradskih trgovaca.

Enfrente de la mezquita Bajrakli se encuentra la Casa de los Amar, cuyo patriarcia, Avram Amar, un judío sefardí apodado “el Sordo”, fue uno de los comerciantes más importantes de Belgrado.

This house, across the road from the Bajrakli Mosque, was named after a Sephardic Jew Avram Amar, called “The Deaf”, one of Belgrade’s most notable tradesmen.

9 JEVREJSKI ISTORIJSKI MUZEJ MUSEO HISTÓRICO JUDÍO THE JEWISH HISTORICAL MUSEUM

Kralja Petra 71

Ovo je jedno od najznačajnijih mesta beogradske Jevrejske zajednice, jer baštinu njenе vredne predmete i dokumenta. Osnovan je 1948. godine, posle rata u kom Jevrejska zajednica bila poharana.

Es uno de los lugares más relevantes de la comunidad judía de Belgrado de la que guarda valiosos objetos y documentos. Fue fundado en 1948, tras la guerra, en la que fue explotada la comunidad judía.

One of the most important places for Belgrade's Jewish community as it safeguards their cultural treasures and documents. It was founded in 1948, after the war that saw tremendous devastation of the Jewish heritage.

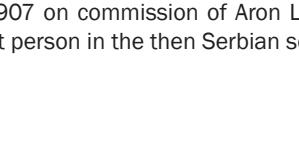
10 KUĆA PORODICE BULI CASA DE LOS BULI THE HOME OF ARON LEVI

Kralja Petra 10

Bila je kuća ugledne sefardske porodice, osnivača prve banke u Srbiji. Prvobitna građevina datira s početka XX veka i njoj se pripadala samo prva dva sprata sadašnje zgrade, dok je ostatak nadograđen.

Fue la vivienda de una destacada familia sefardí, fundadora del primer banco de Serbia. El edificio original data de principios del siglo XX y corresponde solamente a las dos primeras plantas del actual.

This was the home of the notable family that founded the very first bank in Serbia. The original building, dating from the turn of the century, had two floors only; the present-day building had been upgraded.

© Instituto Cervantes 2021

11 APOTEKA BELI ORAO FARMACIA AGUILA BLANCA THE WHITE EAGLE PHARMACY

Kralja Petra 89

Na ovom uglu, gde se danas nalazi restoran, godine 1927. otvorena je poznata apoteka. Osnovao ju je Nisim Almožino, član jedne od najstarijih beogradskih sefardskih porodica.

En esta esquina que ocupa hoy un restaurante, abierto en 1927 la popular farmacia. Fue fundada por Nisim Almožino, miembro de una de las familias más antiguas de la comunidad sefardí belgradense.

On the corner of the street, where there stands a restaurant today, a well-known pharmacy was opened in 1927. The owner, Nisim Almožino, was a member of one of the first Sephardic families to arrive in Belgrade.

12 PRODAVNICA SOKO TIENDA SOKO SOKO SHOP

Cara Dušana 32

Soko je bila jedna od mnogih sefardskih prodavnica u Beogradu početkom XX veka. U njoj su se, između ostalog, prodavali hleb i mlečni proizvodi.

Soko fue uno de los numerosos comercios sefardíes de Belgrado a principios del siglo XX. En la tienda se vendían pan y lácteos, entre otros productos.

Soko was one of many Sephardi-owned businesses in the turn-of-the-century Belgrade. It offered bread and dairy, among other goods.

13 JEVREJSKA KASINA CASINO JUDÍO THE JEWISH CASINO

Cara Dušana 7

Kasina je bila mesto okupljanja i proslava članova Jevrejske zajednice. Osnovana u XIX veku, nalazila se na ulici Cara Dušana i Brage Baruh, na mestu gdje je danas stambena zgrada.

Lugar de celebración de eventos de la comunidad judía fundado en el siglo XIX y ubicado en una esquina de la calle Cara Dušana con la calle Brage Baruh en donde hoy se erige un edificio de viviendas.

This tavern stood at the corner of Cara Dušana and Brage Baruh streets, where a residential building is located nowadays. Opened in the 19th century, it was the place of gathering and celebration for members of the Jewish community in Belgrade.

14 ULICA I ŠKOLA BRAĆE BARUH CALLE Y ESCUELA DE LOS HERMANOS BARUH

RUTAS CERVANTES

"Kamino de leche i miel"

DUNAV / DANUBIO / DANUBE

- 1 Institut Servantes | Čika Ljubina 19
Instituto Cervantes
Instituto Cervantes
- 2 Sinagoga Sukat Šalom | Maršala Birjuzova 19
Sinagoga Sukat Shalom
Sukat Shalom Synagogue
- 3 Kuća Jakra Čelebonović | Vuka Karadžića 18
Casa de Jakov Čelebonović
The Home of Jakov Čelebonović
- 4 Robni magazin | Kralja Petra 16
Grandes almacenes
The Department Store
- 5 Kuća Arona Levija | Kralja Petra 39
Casa de Aron Levi
The Home of Aron Levi
- 6 Štamparija Prosвета | Cara Uroša 8
Imprenta Prosvećta
Prosvećta Printing House
- 7 Bet Izrael (Galerija fresaka) | Cara Uroša 20
Beth Israel (Galería de los Frescos)
Beth Israel (Gallery of Frescoes)
- 8 Kuća porodice Amar | Gospodar Jevremova 12
Casa de los Amar Family
The Home of the Amar Family
- 9 Jevrejski istorijski muzej | Kralja Petra 71
Museo Histórico Judío
The Jewish Historical Museum
- 10 Kuća porodice Buli | Kralja Petra 58
Casa de los Bulli Family
The Home of the Bulli Family
- 11 Apoteka Beli orao | Kralja Petra 87-89
Farmacia Águila Blanca
The White Eagle Pharmacy
- 12 Prodavnica Soko | Cara Dušana 32
Tienda Soko
The Soko shop
- 13 Jevrejska kasina | Cara Dušana 7
Casino Judío
The Jewish Tavern
- 14 Ulica i škola Braće Baruh | Despota Đurđa 2
Calle y escuela de los Hermanos Baruh
The Brothers Baruh Street and School
- 15 Ritualno kupatilo | Solunska 11
Baño ritual
Ritual Bathhouse
- 16 Sefardska škola | Solunska 7-9
Escuela sefardí
Sephardic School
- 17 Sedište društava Oneg Šabat i Gemilut Hasadim |
Jevrejska 16
Sede de las asociaciones Oneg Sabat y Gemilut Hassadim
The Seat of the Oneg Shabbat and Gemilut Hasadim organisations
- 18 Temeli Kal viježo | Visokog Stevana 5-9
Ruinas del Kal Viejo
The foundations of the Kal Viejo
- 19 Dom za zaštitu dece Jevrejskog ženskog društva |
Visokog Stevana 2
Hogar infantil de la Asociación de Mujeres Judías
Children's Home of the Jewish Women's Society
- 20 Menora u plamenu | Obala majora Dragutina Gavrilovića bb
Menorá en llamas
Menorah on flame

ISTAKNUTA MESTA IZVAN RUTE OTROS PUNTOS DE INTERÉS OTHER PLACES OF INTEREST

- A** Porodična trgovina Kafef | Kolarčeva 4
Comercio de la familia Kafef
The Kafef Family Store
- B** Nekadašnja ulica Moše Pijade | Dečanska ulica
Antigua calle de Moše Pijade
The former street of Moše Pijade
- C** Spomenik ubijenima u gasnim kamionima - „dušegupkama“ |
Brace Krsmanović 4
Monumento a los asesinados en camiones de gas
Monument to the victims of the gas vans
- D** Logor Sajmište | Staro Sajmište
Campo de concentración Sajmište
Sajmište Concentration Camp
- E** Jevrejsko groblje | Mije Juričevića 1
Cementerio judío
The Jewish Cemetery
- F** Spomenik internacionalnim brigadama |
ugao internacionalnih brigada sa Nebojšinom ulicom
Monumento a las Brigadas Internacionales
Monument to the International Brigades
- G** Logor Topovske šupe | Tabanovačka 11 (Autokomanda)
Camp de concentración Topovske šupe
Topovske šupe Concentration Camp
- H** Muzej Banjičkog logora | Pavla Juričića Šturna 33
Museo del Campo de concentración de Banjica
The Museum of Banjica Concentration Camp

